

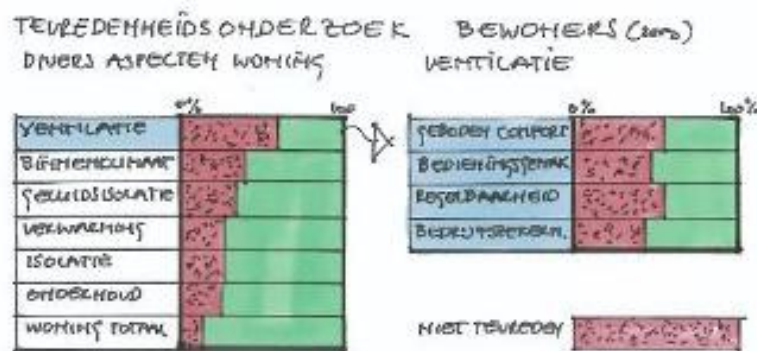
Ventilatie, struikelblok voor energiebesparing

Wanneer energiebesparing in beeld komt, komt ook ventilatie aan de orde. Enerzijds om een gezond binnenklimaat te garanderen en anderzijds omdat ventilatie een groot deel van de energie gebruikt (1).

Voor bewoners is de huidige kwaliteit van de ventilatie een belangrijk negatief aspect van het wonen. Uit enquêtes onder bewoners van een tiental buurten met naoorlogse eengezinswoningen blijkt dat bijna 70 % van de bewoners niet tevreden is over ventilatie. Meer dan 50 % van de bewoners vindt het belangrijk tot zeer belangrijk dat ventilatie wordt verbeterd (2).

Deze constatering wordt ook vanuit het verleden bevestigd. Bij het E'novatieprogramma van begin jaren negentig zijn ook enquêtes gehouden voor en na Renovatie (3). Voor renovatie was toen tweederde van de bewoners niet tevreden over ventilatie en na renovatie was dat nog 40 %. Het was en is dus een weerbarstig probleem en vormt een mogelijke belemmering of struikelblok voor effectieve energiebesparing.

Ventilatie is dus belangrijk. Daarom is het zo opvallend dat uit recent onderzoek van SenterNovem naar de kwaliteit van 32 'energiezuinige' projecten, die tussen 1995 en 2005 zijn gerealiseerd (4), blijkt dat men vooral ontevreden is over de ventilatie. Of het nu nieuwbouw of renovatie betreft, bijna 50 % is niet tevreden over ventilatie. Een cijfer dat overeenkomt met de praktijk elders en wat nu een wetmatigheid lijkt te worden. We kunnen nog steeds niet ventilatie realiseren, waar bewoners tevreden over zijn. Zoom je daar verder op in dan blijkt dat men met name ontevreden is over het comfort van de ventilatie (56 %) en over de regelbaarheid (56 %).

Het gaat dan om allerlei ventilatie systemen. Over simpele mechanische ventilatie met een box. Over gebalanceerde ventilatie met warmteterugwinning. Maar ook over vraaggestuurde ventilatie waarbij alle roosters worden gestuurd afhankelijk van de luchtkwaliteit in huis. Bij al die systemen geldt dat ze niet voldoende aansluiten bij het gebruik en onze wooncultuur.

Bij het ontwikkelen of stimuleren van nieuwe oplossingen om het energiegebruik en de CO₂ uitstoot te verminderen moet het gebruik en de gebruiker centraler komen te staan.

De relatieve onvrede van bewoners nu met het binnenklimaat en ventilatie moet gekeerd worden om vergaande concepten naar een energieneutrale woning succesvol toe te kunnen passen.

We moeten ervoor waken dat we ventilatie- en verwarmingsystemen niet vanuit één thema ontwikkelen zoals alleen energie of alleen gezondheid. Een systeem moet ook comfortabel zijn, vriendelijk in het gebruik en aansluiten op onze wooncultuur. Of het moet helder zijn dat er iets heel nieuws wordt geboden. Daar kan dan wellicht een heel nieuw gedrag uit voortkomen. En verder: maak het niet te ingewikkeld. Ik verwacht het meest van vraaggestuurde technieken, maar laat de techniek niet de baas worden. Mensen willen zelf de baas in hun huis zijn. En dat wordt met de toenemende individualisering alleen maar meer. We zitten niet meer met z'n allen voor de buis, maar op verschillende plaatsen in huis. Daar zal men individueel het klimaat willen regelen.”

Het wordt de kunst om aansluiting te vinden bij de kwaliteit die voor bewoners belangrijk

- (1) De eenvoud van energiebesparing: alleen de meter telt; Martin Liebrechts, Jelle Persoon
- (2) Resultaten 824 enquêtes in twaalf buurten, met overwegend naoorlogse doorzonwoningen in de periode 2007-2009, uitgevoerd door de BouwhulpGroep
- (3) Zie 'E'novatie thema Bewoners, Novem (nu SenterNovem), juli 1994.
- (4) 'Schatgraven in de bestaande bouw', in opdracht van SenterNovem, BouwhulpGroep, november 2009